

Velikonoční zastavení: vládne Svatý týden

Týden před Velikonoce je pro křesťany Svatým týdnem – dobou, kdy si připomínají Kristovu oběť za lidské hříchy. Začíná Květnou nedělí, nazvanou podle zvyku zdobením kostelů květy a svěcení ratolestí upomínajících na vítání Ježíše Krista při vjezdu do Jeruzaléma. Květné neděli se také říká „pašijová“, protože se při bohoslužbě předčítá zpráva o Kristově umučení (latinsky „passio“ – utrpení). Církev se už od dob ranného středověku snažila názorně představit věřícím důležité etapy Kristova života a jedním z nejefektivnějších způsobů byla nástěnná malba: byla srozumitelná pro každého bez ohledu na jeho jazykové vybavení či gramotnost. Celý pašijový cyklus rozfázovaný do dvou desítek obrazů v čase vyústil v užší a populárnější ikonografické téma, Křížovou cestu.

Jeden takový „komiks“ zachycující křížovou cestu se nachází ve sbírkách muzea ve Valašském Meziříčí. Ovšem pro současné čtenáře obrazových příběhů má jednu zvláštnost: čekáme, že děj začne v levém horním rohu a skončí vpravo dole, prostě tak, jak jsme zvyklí číst. Ale tak to není. Příběh posled-

ních dnů Ježíše Krista, vyprávěný na patnácti obrázcích s krátkými popisky, začíná v levém dolním rohu, pokračuje o „řádek“ výš, ale zprava doleva a závěrečné scény počínající Svlečáním Krista ze šatu se odvíjí od levého horního rohu obrázu.

Počít a uspořádání jednotlivých zastavení Křížové cesty byl

díky knize Christiana Cruyze z roku 1590 ustálen na dvanácti výjevech. K těm španělský františkán A. Daza v roce 1625 připojil ještě další dvě zastavení, znázorňující Snímání z kříže (spojené s Oplakáváním) a Uložení do hrobu. Náš malíř vycházel právě z těchto čtrnácti ustálených scén, k nimž přidal ještě výjev, kterým obvykle začíná pašijový cyklus: Kristus na Olivetské hoře. To aby mu po rozdělení plochy plátna nezůstalo jedno políčko volné.

Zajímavý barokní obraz je až do neděle 27. dubna vystaven v zámku Kinských ve Valašském Meziříčí na velikonoční výstavě. Lektorky muzea jeho prostřednictvím seznamují děti s dvanácti let starým příběhem vkoreněným do kultury našeho kontinentu a stojícím na pozadí jarního svátku, který nás tento týden čeká. Takže 300 let stará malba nepřestává plnit svou funkci.

*Mgr. Kamila Valoušková,
historik umění MRV*

Obr.: Křížová cesta, olej na plátně, první polovina 18. století. Ze sbírek MRV ve Valašském Meziříčí.

